

Дмитро ШИКІР,
аспірант 1-го року спеціальності
081 «Право», Навчально-науковий
інститут права Київського національного
університету імені Тараса Шевченка
Науковий керівник:
Ніна ТЕРЕМЦОВА,
канд. юрид. наук, доцент, доцент кафедри
теорії та історії права та держави
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В КОНТЕКСТІ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

Сучасний світ стикається з численними викликами та проблемами, пов'язаними з порушенням прав людини, які неодмінно потребують уваги та вирішення. Захист прав людини стає ключовим елементом гармонійного розвитку суспільства, а його визнання та забезпечення в контексті верховенства права має велике значення. Нижче наведено декілька аспектів актуальності даної теми:

1. Глобалізація та міжнародна співпраця: Зростання глобальної взаємозалежності підкреслює важливість спільних стандартів захисту прав людини. Верховенство права дозволяє створити єдиний нормативний простір, де кожна країна зобов'язана дотримуватися універсальних принципів та стандартів.

2. Виклики в сфері прав людини: Насильство, дискримінація, обмеження свободи слова – це лише кілька з численних викликів, які ставлять під сумнів ефективність та реалізацію прав людини. Розвиток правової бази, в якій верховенство права є основоположним принципом, сприяє боротьбі з цими проблемами.

3. Недостатність внутрішніх механізмів захисту: В багатьох країнах інституції захисту прав людини можуть бути недостатньо ефективними чи навіть корумпованими. Верховенство права надає можливість створити надійні та прозорі механізми, які гарантують справедливість та відповідальність.

4. Технологічний прогрес та права в цифровому суспільстві: Зростання ролі технологій породжує нові виклики у забезпеченні приватності, захисту від cyberзлочинів та збереженні індивідуальних прав в онлайн-середовищі. Верховенство права є основою для розробки ефективних та відповідних правових рамок.

5. Кризи та конфлікти: В умовах конфліктів та кризових ситуацій захист прав людини стає особливо важливим. Забезпечення верховенства права допомагає уникнути беззаконня та встановити правовий порядок навіть у найскладніших умовах.

Усі ці аспекти підкреслюють, що тема «Захист прав людини в контексті верховенства права» є дуже актуальною та потребує постійної уваги як на національному, так і на міжнародному рівні.

Захист прав людини в контексті верховенства права визначається як система заходів та принципів, спрямованих на гарантування та забезпечення невід'ємних прав і свобод людини на основі пріоритету правових норм і принципів. Це означає, що влада та закон повинні бути піддані контролю та обмежені рамками, визначеними правовими стандартами, які гарантують захист прав та свобод громадян.

Одним із ключових аспектів верховенства права в контексті прав людини є ідея, що ніхто, включаючи державу та її представників, не може перебільшувати або порушувати права та свободи людини, визначені законом. Тобто, всі дії влади повинні бути відповідні закону, а сам закон повинен відповідати міжнародним стандартам прав людини.

Держави, що дотримуються принципу верховенства права, зобов'язані створювати та підтримувати ефективні механізми захисту прав людини. Це включає створення незалежних судових органів, які здатні розглядати справи про порушення прав людини, а також належні процедури та гарантії для забезпечення справедливості та прозорості у правопорушеннях.

При верховенстві права важливо, щоб закони були узгоджені із міжнародними конвенціями та стандартами прав людини, такими як Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, та Європейська конвенція про захист прав людини та основних свобод. Це дозволяє створити єдиний міжнародний стандарт для захисту прав людини та забезпечити їхню взаємну взаємодію та взаємодію зі справедливістю [1, с. 78].

Захист прав людини в контексті верховенства права також передбачає протидію будь-яким формам дискримінації, тисків або переслідувань на підставі раси, статі, релігії, політичних переконань чи інших категорій. Гарантування прав і свобод кожної людини стає основною метою системи верховенства права в контексті захисту прав людини.

Принцип верховенства права в контексті захисту прав людини також передбачає, що влада та інституції повинні бути підзору відносно своїх дій, і вони повинні бути піддані відкритому, прозорому та ефективному механізму внутрішнього та зовнішнього контролю. Це може включати незалежні органи, такі як омбудсмени, комісії з прав людини, а також можливість громадян подавати скарги та звертатися до суду у разі порушення їхніх прав.

Права людини повинні бути захищені навіть у надзвичайних ситуаціях, таких як воєнний стан чи інші виняткові обставини. Принципи верховенства права вимагають, щоб будь-які обмеження прав та свобод людини були

абсолютно необхідними, пропорційними та підзаконними. У таких випадках важливо, щоб держава дотримувалася міжнародних стандартів і забезпечувала, щоб права людини не були порушені навіть у складних ситуаціях.

Важливо також підкреслити роль освіти та інформації в суспільстві для розуміння та захисту прав людини. Громадяни повинні бути освіченими щодо своїх прав і свобод, а також мати можливість активно взяти участь у політичному та громадському житті. Це сприяє формуванню свідомого інституту громадян, які можуть вимагати від влади дотримання принципів верховенства права та захисту прав людини [2, с. 98].

В ідеалі, верховенство права створює стабільну та прогресивну основу для розвитку суспільства, в якому кожна людина має можливість жити в гідності, свободі та рівності, а її права та свободи захищені від будь-яких форм порушень.

Для дальшого розуміння захисту прав людини в контексті верховенства права важливо також звернутися до поняття правової держави (rule of law). Правова держава передбачає, що дії влади, а також громадян, повинні підлягати закону. Це створює рамки для обмеження влади та запобігання її зловживанню.

В контексті захисту прав людини важливо визначити, що закони та їх застосування повинні бути нейтральними та неупередженими. Вони повинні стосуватися всіх громадян рівно, без дискримінації за будь-якими ознаками. Прозорість та доступність законів є важливими складовими правової держави, адже це дозволяє громадянам відомості про їхні права та обов'язки.

Судова система грає ключову роль у захисті прав людини в рамках верховенства права. Незалежні суди мають здатність розглядати справи про порушення прав і виносити судові рішення на підставі закону та міжнародних стандартів прав людини. Доступ до суду та можливість звертатися до судових органів є важливою гарантією для громадян.

Крім того, системи правоохоронних органів мають діяти в межах закону та захищати права громадян, уникаючи надмірного використання сили та інших форм зловживання владою. Прозорість, відповідальність і підзвітність правоохоронних органів сприяють зміцненню довіри громадян до системи правосуддя [2, с. 104].

В цілому, захист прав людини в контексті верховенства права передбачає створення системи, в якій права і свободи людини не тільки визнаються, але і ефективно захищаються та забезпечуються відповідно до закону та міжнародних стандартів. Такий підхід є фундаментальним для розвитку демократичного суспільства та підтримки правових принципів.

У висновку можна зазначити, що захист прав людини в контексті верховенства права є невід'ємною складовою сучасного правового устрою суспільства. Верховенство права гарантує, що закони та норми не тільки існують на папері, а й реально виконуються, що створює умови для

ефективного захисту основних прав та свобод людини. Правова система, побудована на принципах верховенства права, забезпечує недоторканість прав громадян, визнаючи їхню гідність та свободу. Отже, створення та підтримка системи, де права людини є найважливішим елементом, є ключовою умовою побудови справедливого та демократичного суспільства.

1. Буроменський М. В. Звернення до Європейського суду з прав людини: практика Суду і особливості українського законодавства [Електронний ресурс]. URL : <http://khpg.org/index.php?id=1080677442>

2. Юридичні особи як суб'єкти звернення до Європейського суду з прав людини / Данелія О. С. // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2017. № 1. С. 104-109. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2017_1_19

3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 [Електронний ресурс]. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004

4. Конституція України [Електронний ресурс] : прийнята на п'ятій сес. Верхов. Ради України 28 черв. 1996 р. [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>

Олег ЯРОШАК,

аспірант Класичного приватного
університету, м. Запоріжжя

ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ПРИ ОХОРОНІ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ ЗАХОДІВ

У сучасному глобалізованому світі, де ризики та виклики безпеки стають все більш виразними, питання охорони громадського порядку та забезпечення безпеки і дотримання прав і основних свобод громадян під час масових заходів виступають як крайньо важливі завдання для держав та міжнародної спільноти. Забезпечення безпеки населення та успішна реалізація різноманітних масових заходів, від публічних подій та спортивних заходів до культурних подій та політичних зібрань, стають визначальними чинниками для стабільності та розвитку країни. Завдання держави полягає у розробці та ефективній реалізації стратегій безпеки для масових заходів, які залучають велику кількість людей. Масові заходи в сучасному світі є не лише формою вираження культурної та соціальної активності, але і ареною, де виникають та посилюються виклики безпеки. Відповідно держава бере на себе зобов'язання щодо дотримання прав та свобод осіб, які приймають участь у масових заходах. Відповідно до Конституції України, а саме статті 34 кожному гарантується право на свободу думки та слова, на вільне вираження поглядів і переконань, що також включає право на участь у мітингах та масових зібраннях. Кожна особа має право вільно збиратися, висловлювати свої думки та висловлювати свої погляди в публічних мітингах, демонстраціях чи інших